

BELEIDS- AANBEVELING

Den Haag Zuidwest (2025)

Beleidsaanbeveling: Communicatiesysteem keuze burgerparticipatie instrument gemeentelijke overheidsprofessionals (Den Haag Zuidwest)

Aanleiding

Aanleiding voor de beleidsaanbeveling zijn de resultaten van de scriptie (Esther Muskens, Bestuurskunde Universiteit Leiden) met als onderzoeksvraag: "Waarom kiezen gemeentelijke overheidsprofessionals voor bepaalde burgerparticipatie instrumenten in de context van Den Haag Zuidwest?"

Verbetering van de Transparantie en Kennisdeling keuzes burgerparticipatie instrumenten in Den Haag Zuidwest

Inleiding

In Den Haag Zuidwest is er met oog op de doelstellingen van het Nationaal Programma Zuidwest een bewuste keuze gemaakt voor drie burgerparticipatie-instrumenten: werkplaats participatie, partnerraad en ontmoetingscentra. Bij het selecteren van deze instrumenten staan overheidsprofessionals voor complexe afwegingen waarbij verschillende factoren, in de werkomgeving van de overheidsprofessional, een rol kunnen spelen. Waaronder de politieke cultuur, ambiguïteit, en de aanwezigheid en beschikbaarheid van verscheidene technieken. Deze factoren maken het proces van burgerparticipatie instrumentkeuze complex en beperkt inzichtelijkheid.

Samenvatting

Probleem

Het kernprobleem is dat er momenteel onvoldoende inzicht bestaat in hoe overheidsprofessionals omgaan met de factoren die de keuze voor bepaalde participatie-instrumenten beïnvloeden, zoals politieke en organisatorische contexten, en in de technieken die zij toepassen. En eventuele andere factoren die mogelijk een rol spelen. Burgers en belanghebbende gemeentelijke overheidsprofessionals beperkte inzage, en als gevolg kennis, over de totstandkoming van deze instrumenten en de onderliggende afwegingen. Hierdoor is het onzeker of de gebruikte instrumenten voldoende aansluiten bij de doelstellingen en of ze daarmee effectief bijdragen aan het behalen van de beleidsdoelen.

Belang

Het is van groot belang dat de gemeente als geheel en burgers beter inzicht krijgt in de afwegingen en keuzes die worden gemaakt bij burgerparticipatie. Dit stelt de gemeente in staat om te beoordelen of de juiste instrumenten passend bij de context in worden gezet. Transparantie en kennisdeling zorgen bovendien voor meer vertrouwen bij burgers en andere stakeholders, en versterken de legitimiteit van burgerparticipatie beleid.

Huidige aanpak

De huidige aanpak biedt onvoldoende inzicht en transparantie over de gemaakte keuzes in burgerparticipatie. Er is geen duidelijk informatiepunt. Daarnaast is de samenwerking en afstemming tussen gemeentelijke professionals die betrokken zijn bij burgerparticipatie beperkt, wat het leren en verbeteren van het proces tegenwerkt.

Betrokkenen

De beleidsaanbeveling richt zich op gemeentelijke overheidsprofessionals die betrokken zijn bij burgerparticipatie, zoals projectleiders en participatie-adviseurs. Daarnaast is het belangrijk dat ook andere betrokken partijen, zoals ambtenaren van verschillende afdelingen en belanghebbende, worden betrokken bij het systeem voor kennisdeling en het vastleggen van overwegingen achter de keuze voor een burgerparticipatie instrument. Voor het overnemen van de aanbevelingen dienen beleidsmakers betrokken te worden.

Oplossing

Ontwikkel en implementeer een systeem dat de gemaakte keuzes rondom burgerparticipatie-instrumenten vastlegt, inclusief de onderliggende afwegingen, gebruikte technieken en contactgegevens van betrokkenen (dit is enkel zichtbaar voor overheidsprofessionals in verband met privacy, voor de burger is er een algemeen contact beschikbaar). Dit systeem moet transparantie verbeteren, de onderlinge samenwerking tussen professionals verbeteren en het leren van ervaringen bevorderen.

Implementatie

- Leg achterliggende keuzes, gebruikte technieken en contactgegevens vast in een gestructureerd (digitaal) systeem.
- Stimuleer het gebruik van bestaande technieken zoals het Haags Samenspel, en breid deze uit door integratie met het nieuwe systeem.
- Faciliteer trainingen en bewustwordingssessies om het gebruik van het systeem te bevorderen.
- Zorg voor heldere richtlijnen en protocollen over het vastleggen en delen van kennis en beslissingen.

Kansen en risico's

Kansen:

- Verbeterde transparantie en verantwoording richting burgers en belanghebbende.
- Stimulering van leren binnen de organisatie.

Risico's:

- Het risico van bureaucratisering en bureaucratische lasten, waardoor professionals minder flexibel worden.
- Ambtelijke weerstand of terughoudendheid door veranderingen in werkprocessen.
- Verlies van praktische kennis indien het systeem niet goed wordt onderhouden en gebruikt.

Verbeteropties

Momenteel wordt er in Den Haag Zuidwest vooral op eigen kennis en ervaring vertrouwd en wordt het gebruik van technieken zoals technieken van Haags Samenspel, wat onder andere ondersteuning biedt bij de keuze voor burgerparticipatie instrumenten, beperkt toegepast. Het ontwikkelen van een gestructureerd systeem biedt de mogelijkheid om deze aanpak te verbeteren, en meer systematisch te leren van ervaringen. De investering in een dergelijk systeem wordt gerechtvaardigd doordat de transparantie versterkt. Ook is de aanbeveling in lijn met de vastgestelde Omgevingswet (Hoogsteder, 2024), gericht op het doel participatie inzichtelijker te maken, wat maakt dat deze beleidsaanbeveling aansluit op de huidige visie.

Aanbeveling en verwachte uitkomst

Aanbeveling is dus het uitbreiden en integreren van een nieuw systeem voor kennisdeling in het bestaande Haags Samenspel, en dit ook verder toe te passen in Den Haag Zuidwest. Dit systeem zal niet alleen transparantie en inzicht in hoe keuze rondom burgerparticipatie instrumenten worden gemaakt vergroten, maar ook de samenwerking tussen professionals versterken. De verwachte uitkomst is dat de gemeente beter in staat is om onderbouwde keuzes te communiceren, te leren en kennis te delen, wat bijdraagt aan de doelen van het Nationaal Programma Zuidwest en vertrouwen van de burger.

Conclusie

Voor Den Haag Zuidwest is het essentieel om een systeem te ontwerpen dat inzicht biedt in de gemaakte keuzes in burgerparticipatie. Door het zichtbaar maken en evalueren van deze keuzes wordt het leren en verbeteren gestimuleerd, en wordt de betrokkenheid en het vertrouwen van burgers versterkt. Daarnaast kan dit systeem de onderlinge samenwerking tussen gemeentelijke professionals verbeteren en mogelijk bijdragen aan een meer coherente burgerparticipatiestrategie voor het verbeteren van huidige of voor toekomstige projecten. Het investeren in kennis systeem is daarmee een belangrijke stap richting een meer transparante, verantwoorde en lerende organisatie.

Ondersteunende bron

- Hoogsteder, M. (2024, 11 januari). De Omgevingswet is hier. Wat nu? Dialog.
https://www.getdialog.io/nl/post/de-omgevingswet-is-hier-wat-nu?source=google-ads&keyword=omgevingswet%20participatie&campaign=omgevingswet_blog&goal=branding&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwh_i_BhCzARIsANimeoHsg69S0ln7PunAobvtMmpMF91dBT5_ynUe1J_oDyikXVLxsPSQsuMaAiqHEALw_wcB